

Onder de loep

De (Vlaamse) gaai *Garrulus glandarius* ± 34 cm

Door: Gerda Hos

Sinds we in november een week in Drenthe hebben doorgebracht zie ik ook thuis ineens veel meer gaaien dan voorheen. Het is natuurlijk net als wanneer je een bepaald type auto hebt gekocht, dan zie je er ook ineens giga veel van rijden. In ons huisje aan de rand van een bos en groot natuurgebied hadden we er een aantal in de tuin. Gelokt met de pelpinda's, die we speciaal voor eekhoornpjes hadden neergelegd. Slechts 1 eekhoorn gezien, maar wel veel andere vogels dus! Ook helemaal prima trouwens.

De gaai is het kleurige lid van de kraaien-familie. Het lijf is rozbruin, de vleugels zijn grijs en zwart met witte vlek met een prachtig blauw met zwart gestreept randje aan de bovenkant. Als je zo'n blauw veertje vindt voelt het aan als een schat, zo mooi is het! De witte stuit en keel, de zwarte baardstreep en dikke zwarte snavel maken deze vogel tot een plaatje om te zien. En net als alle kraaien is hij intelligent, leergierig en heeft een groot aanpassingsvermogen. Zeker wat zijn voedsel betreft! Hij eet zowel

plantaardig als dierlijk voedsel en ook menselijke voedselrestjes. Erg kieskeurig is hij dus niet! Insecten, eieren, jonge vogels (tot jonge eendjes, fazantjes en duifjes toe), slakken, spinnen, regenwormen staan op het menu. In de herfst concentreert hij zich echter op eikels. Hij kan tot wel 7 eikels in zijn keelzak (= rekbaar deel van de slokdarm) stoppen en dan ook nog eentje in zijn snavel vervoeren. Deze eikeltjes en ook beukenootjes begraaft hij in zijn broedgebied als voorraad voor de winter. En omdat hij ze nooit allemaal terug weet te vinden is zijn bijnaam ook wel "bosbouwer onder de vogels". Vaak hoor je hem met z'n schelle rauwe kreten eerder dan dat je hem ziet. Een andere bijnaam is dan ook schreeuwekster. De vertaling van de Latijnse naam is "voortdurend krassende eikelzoeker". Een goede benaming voor deze kleurrijke en slimme vogel.

Maar in de lente, tijdens de ceremoniële samenkomst met soortgenoten, als er ± 12 of meer gaaien elkaar van boom tot boom achtervolgen, laten ze zachte en lieflijke

tonen horen om een partner te vinden. Ook kan hij in z'n eentje zitten te zingen en andere vogels, keffende honden, miauwende katten of zelfs een eekhoorn nadoen. Ja, een gaai is een bijzondere vogel!

In april-mei wordt er een nest (niet in groepsverband) gebouwd in een boom of grote struik, legt het vrouwtje éénmalig 5-6 eieren en broedt zij deze in 16 dagen uit. Om de 3 dagen verlaat ze het nest en neemt het mannetje de broedzorg over, maar nooit voor lang. De jongen worden door beide ouders gevoerd met levende prooi en als alles goed is gegaan verlaten ze na ca. 3 weken het nest. Gaaien hebben helaas veel last van predatie door eksters en kraaien en veel jonge gaaien leven dus niet erg lang. En ze worden helaas ook vaak afgeschoten, omdat ze jonge vogeltjes eten. De blauwe vleugelveertjes zijn nog steeds erg gewild als versiering van hoeden en worden ook wel gebruikt bij het vliegvisen als lokaas.

Jonge (wees-)gaaien zijn makkelijk zelf

Gaai. Foto's en schets: Peter Vermaas

Activiteiten

groot te brengen. Voer ze met kwark, in melk geweekt witbrood waar je later wat vlees en kalk aan toevoegt. Zijn de jongen vliegvlug, dan kun je ze gewoon in je tuin loslaten en nog enige tijd helpen door voedsel neer te zetten. Vroeger waren het hoofdzakelijk schuwe bosvogels, maar door hun grote aanpassingsvermogen komen ze nu ook steeds meer in stedelijk gebied voor. Vaak hebben ze last van veerluizen en om deze hinderlijke beestjes kwijt te raken nemen ze een "mierenbad". Met gespreide vleugels en staart gaan ze daarvoor midden in een mierenhoop liggen. De mieren spuiten, om deze vijand te verjagen, mierenzuur op de veren en de parasieten verdwijnen als sneeuw voor de zon. Dus ziet u een gaai zielig liggen in een mierenhoop, geen paniek, hij is niet verlamd o.i.d. Blijf gewoon kijken en genieten van zo'n moment, want heel vaak zal je dit niet tegenkomen. De gaai, een prachtige vogel om volop van te genieten en niet om op te schieten. Laat de natuur maar gewoon z'n gang gaan a.u.b. Daar wordt iedereen en alles beter van!

Eveline is met vakantie.

We missen deze keer de mooie illustratie van Eveline van der Jagt.

Een mooie aanleiding om zelf eens aan de slag te gaan. Het is bekend dat er heel wat creatief talent zit onder de leden van onze natuurvereniging. Laat dit voor jullie een uitdaging zijn om deze prachtige vogel eens zelf te gaan tekenen, schilderen, boetseren, borduren, ...

Laat je inspireren door de gaaien-voorbeelden op deze pagina en op bladzijde 16 en stuur een foto van het resultaat voor 31 maart naar: secretaris@hollandsedelta.knnv.nl

Zeetrekellingen en de aanleg van Windpark Maasvlakte 2

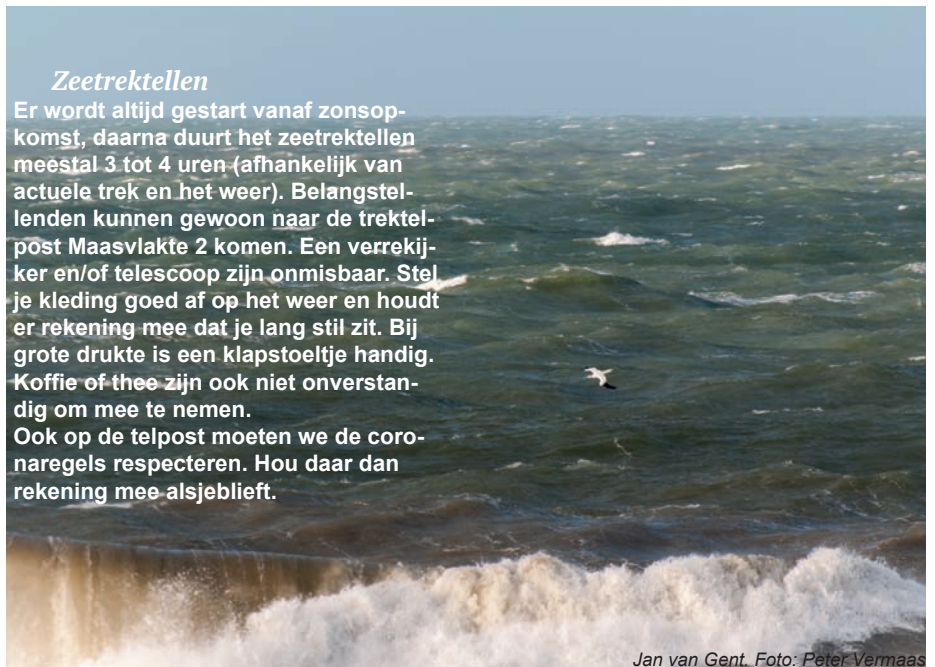
Op de buitenrand van Maasvlakte 2 zullen een aantal windturbines worden geplaatst. Hieraan hebben wij vorig jaar ook aandacht besteed in dit blad.

Vanaf het moment dat de bouwwerkzaamheden aanvangen, zal de telpost niet meer voor iedereen toegankelijk zijn.

Zeetrekellingen zijn van belang voor de wetenschap. De gegevens van de tellingen worden doorgegeven aan Sovon Vogelonderzoek Nederland. Vanwege het belang van de data die de zeetrekellers op de maasvlakte aanleveren hebben we met Eneco afspraken kunnen maken om deze tellingen ook tijdens de bouw van het windpark MV2 te laten doorgaan. Een groep vaste tellers zal, onder strikte voorwaarden, tijdens de bouw toegang krijgen tot het bouwterrein om naar de telpost te kunnen gaan.

Zeetrekellen

Er wordt altijd gestart vanaf zonsopkomst, daarna duurt het zeetrekellen meestal 3 tot 4 uren (afhankelijk van actuele trek en het weer). Belangstellenden kunnen gewoon naar de trekpost Maasvlakte 2 komen. Een verrekijker en/of telescoop zijn onmisbaar. Stel je kleding goed af op het weer en houdt er rekening mee dat je lang stil zit. Bij grote drukte is een klapstoeltje handig. Koffie of thee zijn ook niet onverstandig om mee te nemen. Ook op de telpost moeten we de coronaregels respecteren. Hou daar dan rekening mee als je blijft.

Jan van Gent. Foto: Peter Vermaas

De Woensdagtellers

Een groep enthousiaste vogelaars gaat elke woensdag om 08:30 uur met de auto op pad om vogels te kijken. Belangstellenden kunnen gewoon aansluiten bij het verzamelpunt even ten noorden van de rotonde Molendijk/Westvoorneweg bij de Strypse Wetering.

Woensdagtellers bij de Maasvlakte. Foto: Peter Ganzeboom